

SOUTĚŽ

POHLED DO DÁVNÉ HISTORIE
aneb
ČESKÉ BUDĚJOVICE POD OCHRANOU PATRONŮ MĚSTA

Poznávací soutěž pro děti a mládež do 16 let – jednotlivce i kolektivy

VÝSLEDKY SOUTĚŽE probíhající od 12. 9. 2015 do 31. 12. 2015

Více informací v Turistickém informačním centru českobudějovické radnice nebo na webových stránkách odboru památkové péče Magistrátu města České Budějovice www.c-budejovice.cz a Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích www.npu-cb.eu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISTE
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

1. DOMINIKÁNSKÝ KLÁŠTER S KOSTELEM OBĚTOVÁNÍ PANNY MARIE

1.1. *V jakém roce byl klášter založen?*

V roce 1265.

1.2. *Kde se v klášterním kostele obraz (jeho kopie) nachází?*

Obraz se nachází na hlavním oltáři.

1.3. *V areálu kláštera je Panna Marie Budějovická ztvárněna celkem pětkrát, z toho třikrát uvnitř objektu. Jedno místo již znáte. Objevte další čtyři místa, kde se nachází?*

1. V interiéru kostela na hlavním oltáři (viz. odpověď 1.2)
2. V interiéru kostela u varhan
3. V rajském dvoře na kamenné studni
4. Nad venkovním vstupem (na portále) do klášterní křížové chodby
5. V bývalé klášterní zahradě (sousoší sv. Anny a Panny Marie Budějovické)

1.4. *Čím jsou zdobeny šaty Panny Marie Budějovické a jak je v souvislosti s tím také nazývána?*

Šaty jsou zdobeny obilnými klasy a v souvislosti s tím je nazývána jako Panna Marie Klasová.

1.5. *V areálu kláštera se nachází tyto dva znaky. Jeden z nich je nad vstupem do kostela a druhý na mřížkované bráně. Je v nich zašifrováno jméno. Jaké?*

MARIA

1.6. *Jak se tento patron poutníků nazývá a podle čeho jej poznáte?*

Patron poutníků se nazývá sv. Kryštof. Pozná se podle velké urostlé postavy s malým dítětem (Ježíškem), kterého nese na rameni. Sv. Kryštof se opírá o hůl nebo strom a přechází řeku nebo mořský záliv.

1.7. *Obrázek tohoto patrona namalujte nebo nalepte, můžete i na samostatný list.*

2. KATEDRÁLA

2.1. *Pokuste se zjistit, do čeho bývá oděn.*

Svatý Václav je oděn do zbroje s pláštěm a na hlavě má knížecí čapku.

2.2. *Kde ho na průčelí najdete a kdo to byl?*

Nachází se pohledově v levém výklenku přímo nad krajními dveřmi.

Byl synem Drahomíry a knížete Vratislava, kdy ho po jeho smrti ho vychovala babička Ludmila a vzdělával se na Budči. Po dosažení dospělosti se ujal vlády. Český kníže se stal symbolem panovnického rodu Přemyslovců, symbolem české státnosti.

Založil chrám sv. Víta, hlavní kostel knížectví a nechal stavět další kostely. Byl zavražděn před kostelem ve Staré Boleslavy, sídle bratra Boleslava, když se vydal na ranní pobožnost. Jeho ostatky jsou uloženy na Pražském hradě v katedrále sv. Víta ve svatováclavské kapli. Mučedník, který po své smrti začal být uctíván pro svou zbožnost a stal se světcem. Mezi jeho vyzdvihovanými přednostmi je mravní život a osobní statečnost. Byly mu připisovány různé zázraky.

V den umučení knížete sv. Václava 28. září oslavujeme Den české státnosti.

2.3 Uveďte o koho jde. A kde je na průčelí umístěn? Vypátrejte ho i uvnitř objektu. Kde je instalován?

Svatý Auracián (byl to starořímský voják, který byl umučen v dobách pronásledování křesťanů a v 17. století se stal spolupatronem Českých Budějovic). Umístěn na průčelí pohledově v pravém výklenku přímo nad krajními dveřmi.

V katedrále se nachází jeho závěsný obraz na severní zdi jižní kaple, tj. pohledově vlevo od bočního oltáře Smrti Panny Marie a jeho oválný obraz zcela nahoře na hlavním oltáři.

3. MARIÁNSKÉ SOUSOŠÍ

3.1 Jaký sochař sochy pro morový sloup ve tvaru oltáře zhotovil?

Josef Dietrich, místní barokní sochař (1677 – 1713).

3.2 Dokážete na místě odhalit, kde se vámi vypátraný patron Českých Budějovic na sousoší nachází?

Svatý Auracián je umístěn na podstavci pohledově vpravo nahoře.

3.3 Kde se toto morové sousoší, nyní s kopiemi soch s původní soklovou částí, osazené v 90. letech 20. století poblíž původního stanoviště, nalézá? Vypátrejte, u jaké brány bylo původně osazeno.

Na Mariánském náměstí (v koutu). Původně před Pražskou bránou.

3.4 Pokuste se určit podle atributů všechny další sochy, které jsou součástí daného sousoší a uveďte, kde jsou umístěny. Jednu ze soch si vyberte a překreslete nebo vyfoťte.

Mezi spoluochránce města kromě postavy svatého Auraciána patřila Panna Maria Budějovická - umístěna na vrcholku (po ní bylo sousoší nazváno), sv. biskup Mikuláš – umístěn na podstavci pohledově vlevo a ve výklencích architektury morového sloupu - pohledově vpravo svatý Roch, uprostřed svatá Rozálie, pohledově vlevo svatý Šebestián.

4. PANNA MARIE BUDĚJOVICKÁ U MĚSTSKÝCH BRAN

4.1 Kolik městských bran mělo město České Budějovice, a jak se nazývaly?

Město České Budějovice mělo tři brány, které sloužily, jako hlavní vstupy do města.

Pražskou bránu (dříve Píseckou) na konci Krajinské ulice, Vídeňskou bránu (dříve Svinenskou) v dnešní ul. Karla IV. a Lineckou bránu (dříve Rožnovskou) u Jihočeského divadla (dnešní ul. Dr. Stejskala).

Dvě menší brány Rybářská a Solná měly formu věže s průchodem, procházelo se jimi k mlýnu a ke skladu solí.

4.2 Kde se dodnes dochovaly sochy či sousoší Panny Marie, které původně stály u městských bran? Zakreslete místa do přiložené mapy. Částečnou nápovědu formou obrázků najdete na zadní straně pracovního listu. **Viz. obrázek**

- Socha Panny Marie Budějovické od bývalé Rožnovské brány se dnes nachází na Zátkově nábřeží
- Socha Panny Marie Budějovické od bývalé Svinenské brány se nachází na Senovážném nám.6 v sídle Národního památkového ústavu
- Mariánské sousoší u bývalé Pražské brány dnes najdeme na Mariánském nám.

5. RADNICE

- 5.1 *Vypátrejte, kde se nacházejí originály zhotovené z vápence sochařem Josefem Dietrichem.*
Originály soch byly po restaurování přesunuty do 1. patra veřejně přístupných prostor historické části radnice (na chodbě, kde se nachází kancelář primátor města České Budějovice).
- 5.2 *Vaším úkolem bude najít alespoň tři jeho další díla v Českých Budějovicích, případně v okolí.*
Nejvýznamnějším dílem Josefa Dietricha byla výzdoba Samsonovy kašny. Jeho prvním větším dílem bylo morové (Mariánské) sousoší. Dále sloup Nejsvětější Trojice a sousoší Kalvárie na Piaristickém náměstí při vstupu z České ulice, v areálu bývalého dominikánského kláštera sochy sv. Dominik, sv. Zachariáš, sv. Vincenc (označ. Jáchym), sv. Josef a sv. Anna s nynějším umístěním podél východní ohradní zdi klášterní zahrady u Piaristického náměstí, soška Madony nad vchodem do křížové chodby, socha Panny Marie Budějovické na Zátkovo nábřeží při levém břehu řeky Malše a socha Panny Marie Milostné umístěné ve vstupní části budovy Národního památkového ústavu, ú.o.p. v Českých Budějovicích na Senovážném náměstí.
Na Dobré Vodě u Českých Budějovic najdeme v poutním kostele Madonu a dva anděle.
- 5.3 *Dokážete rozpoznat podle symbolických předmětů, co jednotlivé postavy ctností na radnici znázorňují? Vypište pod sochy do přiloženého listu s radnicí. Viz. obrázek*
Pohledově zleva – mírnost či moudrost (střídmost), spravedlivost (síla a nestrannost), statečnost (odvaha, síla), opatrnost.
- 5.4 *Napište, o koho se jedná, co patří k jeho atributům a jestli byste o něm ještě něco věděli?*
Svatý Florián byl římským vojákem z hornorakouského města Emže, který se obrátil na křesťanství a pro svou víru zemřel mučednickou smrtí roku 304. Byl vhozen do řeky Emže s mlýnským kamenem, uvázaným na krku. Vyprávělo se o něm, že dokázal uhasit hořící budovu jediným vědrem vody. Proto bývá vyobrazen s nádobou v ruce, kterou hasí plameny u svých nohou. Je považován za patrona profesí, které souvisí s ohněm (např. hasičů, hutníků, kominíků, pekařů či hrnčírů).
- 5.5 *Znáte jeho další vyobrazení v Českých Budějovicích, případně v okolí? Vyfoťte ho, případně nakreslete a uveďte, kde jste ho vypátrali.*
Dům se sv. Floriánem v Kněžské ulici v Českých Budějovicích má číslo popisné 85 (orientační č. 13), v kostele sv. Prokopa a sv. Jana Křtitele u Staroměstského hřbitova (na Starém městě).
Další vyobrazení sv. Floriána najdeme v okolí Českých Budějovic např. v Trhových Svinech, Borovanech, Adamově nebo Hůrce.
- 5.6 *Vyznačte si do obrázku radnice, která je z druhé strany mapky centra Českých Budějovic, místa, kde se obrazy zmíněných figur a jednotlivé sochy nachází.*
Viz OBR

6. SVATÝ JAN NEPOMUCKÝ

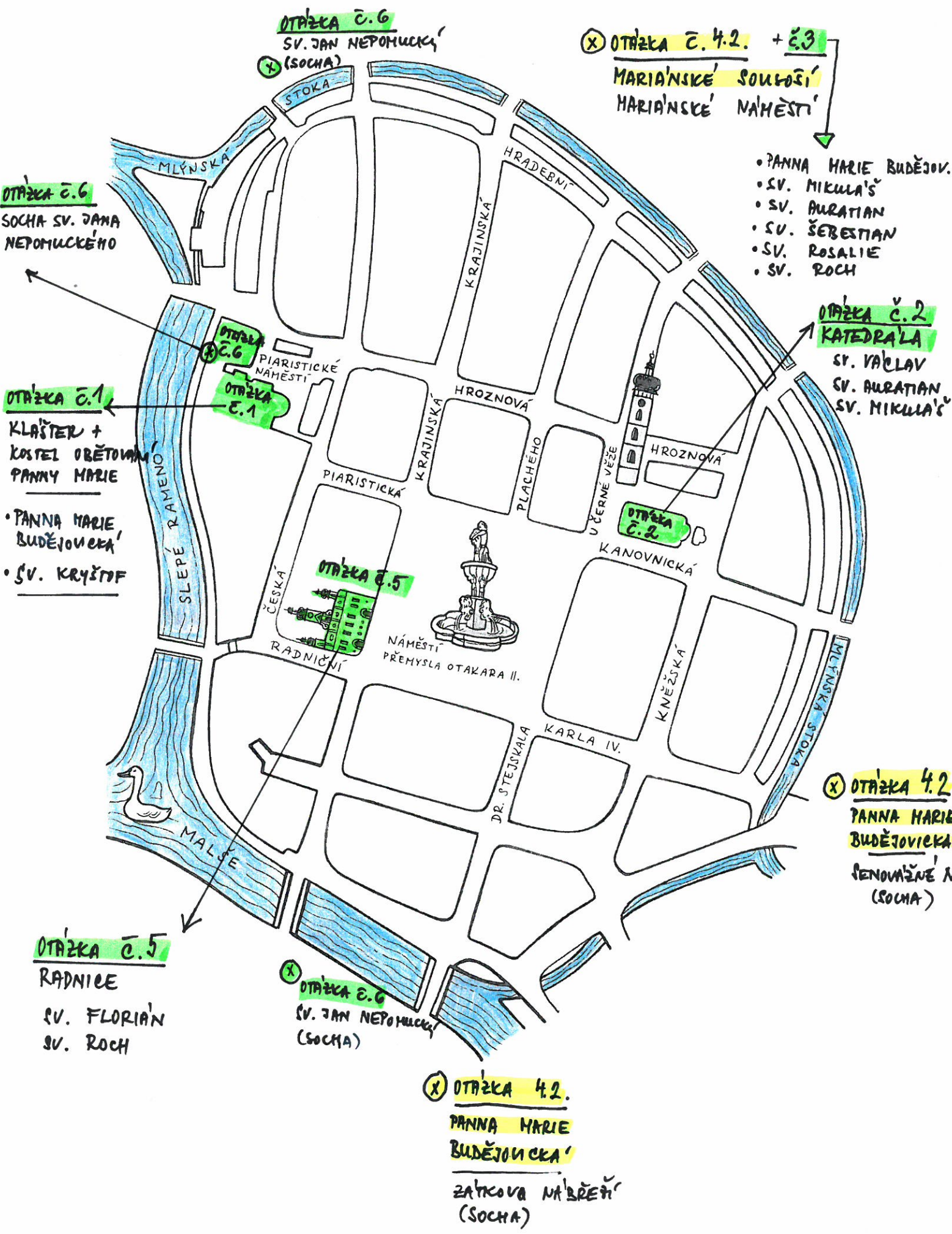
- 6.1 *Vaším úkolem bude najít alespoň tři různá vyobrazení sv. Jana Nepomuckého v Českých Budějovicích a okolí.*

ČB: např. u Mlýnské stoky na Senovážném nám. (u kostela sv. Rodiny, internátu Biskupského gymnázia, roh Jirsíkovy ulice a ulice Karla IV.), za Rabenštejnskou věží v parku Na Sadech (u Obchodní akademie), u slepého ramene Malše na Zátkově nábřeží, blízko soudu u řeky Malše...
Rudolfov: u rybníka

- 6.2 *Jeden českobudějovický objekt, spojený se jménem sv. Jana Nepomuckého však u vody nestojí. Který to je a kde jej najdeme?*
Kostel sv. Jana Nepomuckého - na Lineckém předměstí (v ulici Generála Svobody, u ulice Boženy Němcové, blízko nemocnice)

Průběžný úkol:

Vaším průběžným úkolem při každém zastavení bude zakreslit do přiložené mapky místa jednotlivých soutěžních zastavení a vypsát všechny světce, které jste na každém místě objevili. Mapku odevzdejte společně s odpověďmi na soutěžní otázky.

OTÁZKA č. 6
SV. JAN NEPOMUCKÝ
(SOCHA)

OTÁZKA č. 4.2. + č. 3
MARIÁNSKÉ SOULOKY
MARIÁNSKÉ NÁMEŠTÍ

- Panna Marie Budějov.
- Sv. Mikuláš
- Sv. Auratian
- Sv. Šebestian
- Sv. Rosalie
- Sv. Roch

OTÁZKA č. 2
KATEDRALA
SV. VAČLAV
SV. AURATIAN
SV. MIKULÁŠ

OTÁZKA č. 6
SOCHA SV. JANA
NEPOMUCKÉHO

OTÁZKA č. 1
KLAŠTER +
KOSTEL OBĚTOVAN
PANNY MARIE

- Panna Marie Budějovická
- Sv. Kryštof

OTÁZKA č. 6
OTÁZKA č. 1

OTÁZKA č. 2

OTÁZKA č. 5

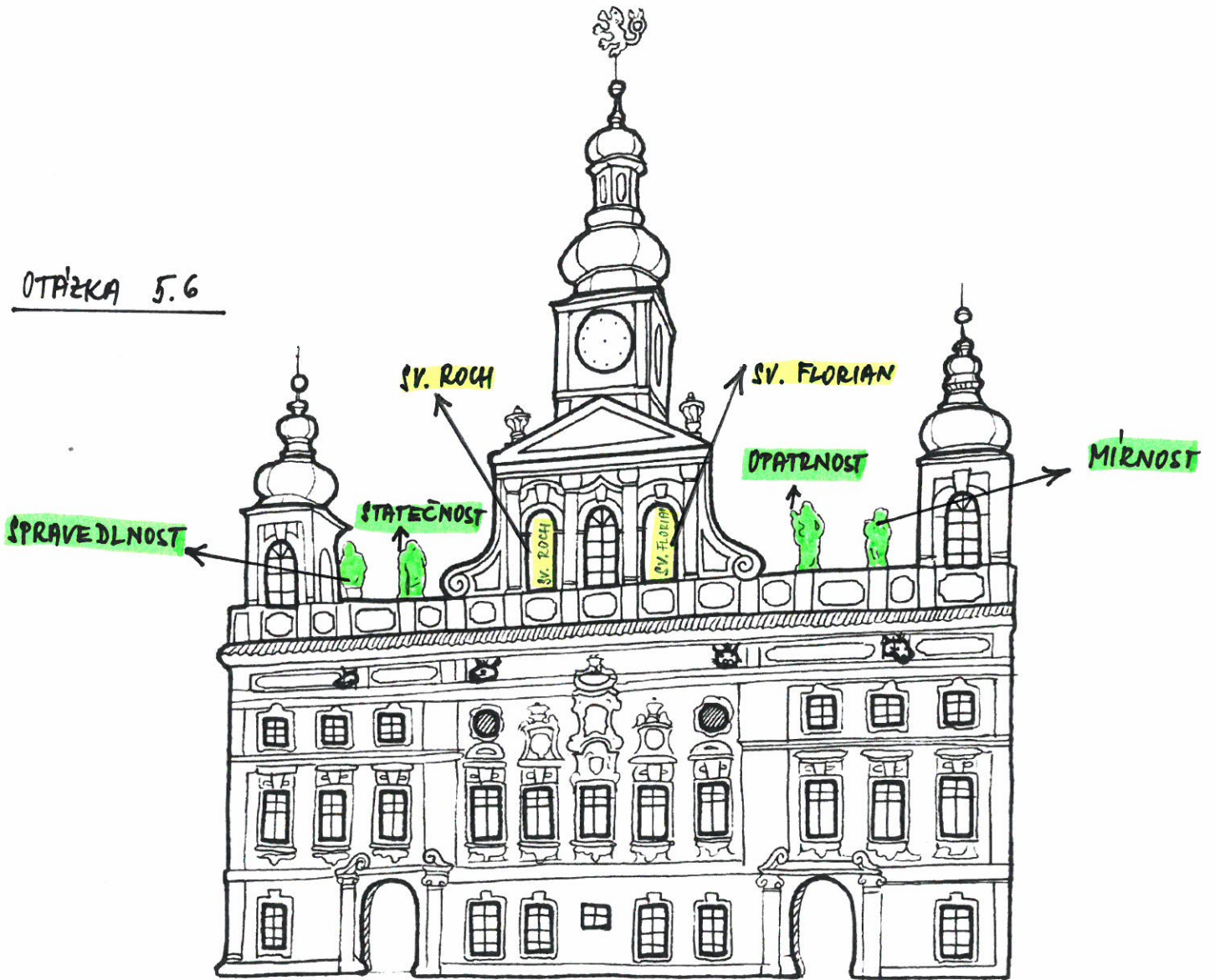
OTÁZKA 4.2.
Panna Marie
Budějovická
Senovažské N.
(SOCHA)

OTÁZKA č. 5
RADNICE
SV. FLORIÁN
SV. ROCH

OTÁZKA č. 6
SV. JAN NEPOMUCKÝ
(SOCHA)

OTÁZKA 4.2.
Panna Marie
Budějovická
Záhrobová nábreží
(SOCHA)

OTÁZKA 5.6

OTÁZKA 5.3

